

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Punct. Diff. 2. Continunatur notanda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

Multi autem ex nostris censent formari decre-
tum prædestinativum sine prævisis absolute
meritis, putantque etiam Nostrates cum Pere-
rio, hanc fuisse sententiam S. Augustini, nec su-
scipimus universaliter tuendam hanc senten-
tiam, quod Deus non prædestinet ante prævisa
absolute merita. An autem sententia præde-
terminantium faveat Calvinismo, discurre-
re vetitum.

Punctum Difficultatis 2.

Continuatur Notando.

NOro 3. contra dicta, in articulo 6. Justè
Deo judici objurganti de lapsu, homines
possent respondere, non dedisti nobis gratiam
prædeterminantem, eam ponere, habere, non
erat in nostra potestate, & tamen sine ea, impos-
sibile fuit nos bene operari actu.

RETORQUET Gonet, quod etiam responde-
re in nostris principiis possent damnati, quare
non dedisti nobis gratiam congruam, sed hoc &
suprà contra Gonet, & 1. par. Disp. 5. n. 445. re-
futatum est, quantum ad præsens. Conceditur
gratiam congruam pertinere ad statum ante-
cedentem potentia liberæ, nam etiam & nos,
& salvamus, & exigimus efficaciam gratia in a-
ctu primo, sed negatur (quod tamen pro con-
cessio supponit Gonet) quod hæc gratia con-
grua, sit necessariò requisita, in quocunque ho-
mine vel Angelo, ad bene actu operandum, a-
liis qui careret gratia congrua, & haberet so-
lam sufficientem, careret aliquo necessario re-
quisito ad bene operandum actu, quod nostri
non admittunt. Unde ulterius negatur, sub-
latà gratia congrua, implicare contradic-
tionem, quod defacto operetur homo, si enim in
nostris principiis posità gratia solum sufficienti
potest defacto operari homo, quomodo verum
erit, quod non posità gratia efficaci, implicet in
nostris principiis contradictionem, quod defa-
cto operetur homo.

Negatur, quod Monachi Adrumetini oppo-
suerint Augustino, quod si gratia efficax esset
necessaria ad agendum, tolleretur correctio-
nis necessitas, & peccatorum inexcusabilitas.
Sed solum hoc urgebant: si viribus naturæ non
possum ego me corrigere, & si sine hac gratia,
impossibile est me corrigi, eam autem habere
non est in nostra potestate, cur corripior, cur da-
mnor? Loquebantur ergo de gratia, non effi-
caci, sed gratia simpliciter necessarià ad ope-
randum, sive illa sit sufficiens, sive efficax.
Hanc mentem illorum fuisse ostendunt verba
Augustini, de Corrept. & Gratia cap. 4. *Re-
curre corripere, si eam, scilicet gratiam, meâ culpâ non
haberem, hoc est, si eam possem mihi dare, vel sume-
re ipse, nec facerem, vel si dante illo, accipere noluis-
sem. Cum ergo & ipsa voluntas à Domino præpa-
retur, cur me corripis, quia vides me ejus præcepta
nolle, & non potius ipsum rogas, ut in me operetur*

& velle, qui Textus, nullam facit mentionem,
etiam æquivalentibus Terminis, gratia effica-
cis, per nos enim præparatur (quantum ad præ-
sens) voluntas, non tantum per gratiam effica-
cem, sed & per sufficientem. Unde iidem A-
drumetini volebant, ut libertas, præcederet
gratiam, h. e. volitio ex viribus naturæ profe-
cta, non autem ut gratia præcederet liberta-
tem, quod damnat in illis Aug. cap. 8. de cor-
rept. & gratia. *Voluntas non libertate consequitur
gratiam, sed gratia libertatem.* Si autem argu-
mentum Adrumetinorum impugnabat neces-
sitate gratia ut sic, non est argumentum idem
cum nostro quod opponimus Thomistis, nem-
pe non dari locum correctioni, posità præde-
terminatione, siquidem impossibile est sine præ-
determinatione, siquidem impossibile est sine
prædeterminatione bene operari, cum tamen
eam habere, non sit in nostra potestate.

Conceditur directæ Responsioni, quod sufficien-
ter possit respondere Christus reprobis in die
judicii, non dedi vobis gratiam efficacem, dedi
sufficientem, cur ei non estis cooperati: sed in
principiis Thomistarum, possent reprobi hanc
Christi responsionem impugnare. Nulla est
gratia quæ sit sufficiens ad operandum, si impos-
sibile sit cum eâ sequi eventum, talem tu nobis
dedisti sufficientem; quia non dedisti præde-
terminantem, sine qua, impossibile est sequi e-
ventum, adeoq; hæc gratia, verbaliter est suffi-
ciens, reipsa nulla. *Conceditur*, ut aliquis possit
justè corripì & increpari, quia non fecit, æque
bene ac alter, sufficere, si uterq; æqualiter pos-
sit, & tamen æqualia non præster; sed querere
restat, qui non prædeterminatus, cum præde-
terminato æqualiter possit, si sine prædetermi-
natione impossibile sit actu operari, qui item au-
xilium efficax, licet non det posse agere, sum-
ptum pro libero arbitrio & voluntate, non det
posse agere gratiosum, si sine prædeterminatio-
ne impossibile sit bene operari actu. Querere
item restat, qui det prædeterminatio tantum
actualitatem, & applicationem potentia, non
det autem virtutem, aut complementum po-
tentia, si dat rationem virium, rationem activi,
rationem causæ, ipsi voluntari unâ cooperaturæ,
cumq; illa actualitas, non sit suppositio exer-
citi, elevatæ, sed actualitas ad exercitium, cum
talem actualitatem non habeant imprædetermi-
nati, cur justè queri non possint, non dedisti
nobis actualitatem & applicationem. sine qua
impossibile est bene operari actu, & tamen eam
habere non est in nostra potestate.

Conceditur Responsioni primæ ad Confirmatio-
nem, quod reprobi possent in die judicii dicere
Deo, quare me constituisti in circumstantiis, in
quibus prævidebas me non operaturum, sed re-
tundisset Christus, constitui, sed dedi gratiam,
vi cuius, etiam in illis circumstantiis potuissetis
operari actu, neque enim mea gratia efficax, est
ita

ita necessaria ad operandum actu, ut sufficiens non sufficiat, quod tamen in principiis Thomistarum, non posset respondere Deus. *Conceditur* quod immerito exprobraret agricola vineæ, si plantaret vineam in aliquo loco sterili, prævidens quod nunquam fructus illic esset productura, & illa nunquam fructus produceret, id eò autem immerito exprobraret, quia nihil conferret illi vineæ, ut possit actu etiam in illa terra sterili producere uvas, confert autem Deus, gratiam sufficientem, cum qua potuisset homo in illis circumstantiis consentire actu, si voluisset, & licet ad hoc, ut peccatores sint inexcusabiles, sufficiat recipere illos auxilia solum sufficientia, licet non sint efficacia, sed quærere restat, quierunt illa auxilia sufficientia, siquidem cum illis, impossibile est operari actu.

Negatur Responsi tertia, Deum merito exprobrare vineæ suæ, quod non ferat uvas, sed spinas, & animæ fideli, quod non faciat fructus bonorum operum, si illi desit cultura necessaria ad producendos fructus, præcipue cum adhuc illa cultura necessaria sit talis, ut sine illa, impossibile sit poni eventum fructus, talis autem est cultura necessaria ad bona opera, ipsa prædeterminatio per Thomistas, hinc si prædeterminatio desit, non videntur rectè culpari homines, si fructus vitæ æternæ non ferant. *Conceditur* dictis S. Thomæ 3. contra gentes, cap. 159. *Quod licet aliquis, per motum liberi arbitrii, divinam gratiam nec promereri nec advocare possit, potest tamen seipsum impedire, ne eam recipiat*, quod idem est, ac dicere, non est in potestate liberi arbitrii gratiam habere, est in potestate peccare, sed quærere restat, qui mihi imputatur, quod impedierim Deum, a danda gratia, si sum prædeterminatus, ad materiale impedimentorum, quæ prædeterminatione positâ, impossibile est, non sequi formali impedimenti, de quo etiam vide i. parte disp. 5. n. 445. Rursus, quamvis impediat homo influxum gratiæ efficacis, defectusque illius debeat rejici, in illud impedimentum, cum hoc tamen stat ut agnoscamus, etiam ita impeditis, offerre Deum gratiam sufficientem, qui autem offert gratiam sufficientem, si sine prædeterminatione impossibile est bene operari, unde & textus S. Thom. ex 2. 2. d. 9. art. 5. ad 1. non de hoc debet intelligi, quod impredientibus influxum gratiæ, non detur gratia, etiam sufficiens, sed quod non detur efficax.

Subdit postea Conet §. 3. aliquas expositiones, eorum locorum Augustini, quæ etiam a nobis sunt posita, in i. part. quas expositiones est necesse hic pensare. Non urgeo locum, ex lib. de prædest. & gratia c. 15. nec locum 12. de Civit. c. 6. ob rationes inibi in i. part. positas, sed urgeri potest ex lib. 1. ad Simplic. q. 2. ubi loquens de Esau dicit: *Si voluisset & cucurrisset, Dei adiutorio pervenisset*, & l. de Spiritu & Litera c. 34.

Visorum suasionibus agit Deus ut velimus & credamus, sive per exhortationes Evangelicas extrinsecas, sive per revelationem intrinsecas, sed consentire, vel dissentire, propriæ voluntatis est, quæ auctoritates ut defendantur.

NOTO 4. Quod non intendat inibi excludere Aug. gratiam efficacem, & tamen de gratia efficaci loquens per Gonet inibi Augustinum, nihilominus ponit gratiam efficacem stantem cum ly consentire, vel dissentire, & tamen positâ prædeterminatione ad consensum, impossibile est poni dissensum. Ergo apparet gratiam efficacem apud August. non esse gratiam prædeterminantem. Conceditur, quod liberum arbitrium determinet se tanquam secundum liberum, & dependenter, à motione, & applicatione Dei, sed quomodo se determinat, tanquam secundum liberum, & quidem retentâ libertate, si vi prædeterminationis, non potest se, nisi ad hoc determinare. Conceditur, quod determinatio nostra subordinetur essentialiter divinæ, non enim se independenter ab ejus concursu determinat, sed quærere restat, si subordinatur ut prædeterminatè non nisi hoc agat, quomodo subordinetur salvâ libertate. Concedimus cum Augustino c. 33. de spiritu & litera, *præfetto & ipsum bonum velle, Deus operatur in homine*, operatur autem per nos concurrente ad ipsum velle, & in omnibus, misericordia ejus prævenit nos, quod per nos salvatur, quia admittimus gratiam prævenientem, quæ per modum causæ & virium, antecedit nostrum consensum salutarem, etiam conditionatum, sed si antecedit prædeterminativè, quomodo verum est, quod inibi subdit August. *Consentire autem voluntati Dei, vel ab ea dissentire, &c. propriæ voluntatis est*. Conceditur admisisse Augustinum auxilium moraliter excitans, admittimus & nos. Conceditur admisisse illum auxilium Physicè præveniens, concedimus & nos, nam etiam per nos gratia habet rationem causæ, & virium antecedentium effectum. Sed negatur admisisse illam gratiam Physicè prævenientem, quæ posita, consentire, vel dissentire non sit propriæ voluntatis, jam autem posita prædeterminatione ad consensum, non potest voluntas nisi consentire. Concedimus, quod lib. de corrept. & gratia, præter auxilium sufficiens, & moraliter excitans, admisit gratiam, ne deficeret homo, vi cujus Deus operetur ut velit, sed nego, ut quando dat gratiam, vi cujus Deus operatur ut velit homo, det gratiam, ut jam consentire, vel dissentire non sit propriæ voluntatis, nec hic tractat Augustinus, loca sua immediate citata, & plura alia, quæ vide i. part. disp. 5. num. 428. Quomodo ergo Deus facit, ut homo velit? Facit id, seligendo auxilium cum quo prævidit hominem operaturum, quo posito, ex suppositione consequenti, non potest non velle. Sed plenius hanc auctoritatè solutam vide l. cit. n. 491.

Conceditur Cyrillo Alexandrino, quod Deus, & admoneat, & fortius subsidium præstet, quam ut malum præsens, & violentum prævalere possit, sed nego, quod præstet tale, ut jam consentire, vel dissentire non sit propria voluntatis: licet præstet auxilium selectum, quod infallibiliter prævalet malo, quod vult Trident. Sess. 6. Can. 5. ubi ait: *Si quis dixerit liberum arbitrium motum, & excitatum à Deo, non posse dissentire, si velit, anathema sit*, & tamen motum & excitatum prædeterminativè, impossibile est ut dissentiat, quia impossibile est, prædeterminationem non prædeterminare. Cum quo tamen stat, ut & moraliter & Physicè excitetur, sed non excitatione, v.g. ad consensum, cum quia impossibile sit dissentire, vide de hoc loco dicta i. par. disp. 5. num. 440.

No 70 5. Adducit Gonet aliquas auctoritates S. Thom. quarum plures vide i. part. disp. 5. n. 420. casq; vult diluere. Opponit sibi loco hinc citato auctoritatem in cap. 8. ad Romanos lectione 3. *Hæc vocatio*, inquit, *est efficax in prædestinatis, quia huiusmodi vocationi consentiunt*, dicitque illam particulam, Quia, non esse sumendam in sensu causali, sed illativo, circa quam ejus positionem.

Conceditur, Ly quia consentiunt, non habere rationem causalem, quasi ipse consensus conditionatus, causet consensum absolutum, cum enim consensus conditionatus, cum consensu absoluto, sit item realiter, & cum nihil sit sui ipsius causa, infertur legitime, consensum non habere rationem causalem, causalitatem, quæ sit in genere efficientis, licet habeat rationem causalem, in genere causæ formalis, siquidem discretio formalis, operatio sicut oportet &c. sunt ipsemet consensus graciosus, de quo dictum & in i. part. disp. 5. n. 502. sed quærere restat titulo huius Auctoritatis, cur Thomistæ ponant hanc vocationem esse efficacem in prædestinatis, quia est prædeterminans, cum S. Thomas ponat illam efficacem, quia consentiunt: quæ illius responsio, est conformis etiam phrasi, doctrinæ nostrorum. Immerito etiam videtur assumere Gonet, quod Ly Quia consentiunt, significet causalitatem materiale & dispositivam, quæro enim, ad quid disponat ille consensus, non ad prædeterminationem, quia alias consentiremus libere non prædeterminatè, quod est contra principia Thomistarum, non etiam disponit ad consensum ex gratia, quia ipse consensus ad seipsum non disponit, nec est sui materia.

Meminit postea Gonet disp. 8. de Provid. art. 6. §. 2. testimonii ex S. Thom. etiam à nobis allati, i. part. disp. 5. n. 422. habetur autem hoc testimonium exceptum in 2. dist. 39. q. 1. art. 1. ubi S. Thom. docet: *Quod, inquit, determinatè exeat in hunc actum, non est ab alio determinante, sed ab ipsa voluntate.*

Conceditur interim Gonet, (nam varietatem

exemplarium consulere non erat promptum, cum nostræ Bibliothecæ bello Suetico sint exhaustæ) quod debeat legi, non Ly non est ab alio determinante, sed ly non est ab alio determinatè, sed quærere restat, cur etiam hæc phrasis, non est ab alio determinatè, non impugnet prædeterminationem, siquidem consensus ex prædeterminatione, est consensus ab alio determinatè, & non ab ipsa voluntate. Quærere item restat, cur ly non est ab alio determinatè, non excludat determinationem extrinsecam voluntati creatæ, quærere item restat, cur non erit determinata voluntas ad unam, per modum naturæ, si prædeterminatur ut hoc non nisi velit.

Conceditur interim, quod loco inibi citato, loquitur S. Thomas, de determinatione voluntatis ad malum, sed si per Gonet datur prædeterminatio ad materiale peccati, quomodo non est peccatum ab alio determinatè, præcipue cum inibi S. Thomas, non faciat ullam etiam æquivalentem mentionem peccati, pro formali sumpti, Hinc locus hic erit contra Thomistas.

Negatur Responsio tertia, quod hoc loco excludatur determinatio solum ea, quæ non sit causa ipsius voluntatis & motus, & quod non excludatur prædeterminatio à Deo.

Conceditur, quod Deus sit causa ipsius voluntatis, & motus ejus, & quod hanc causam semper excipiat S. Thom. dum ait voluntatem se ipsam determinare. Sed quærere restat, ubi docuerit S. Th. quod Deus sit causa voluntatis & motus ipsius prædeterminando ad unum; jam enim ille motus esset ab alio determinatè, & non ab ipsa voluntate, quod rejicit S. Thomas. Scotus qui in oppositum à Gonet citatur, non loquitur de determinatione, quæ sit, ut hoc non nisi velit voluntas, sed de determinatione, quæ sit per modum illapsus, (ut loquuntur Thomistæ) in animam, qui illapsus, in quantum propriè spectat ad intellectualem appetitum creatum, non convenit causis inferioribus, sed soli Deo, perficiturq; in primis cogitationibus, quæ sunt in nobis sine nobis, & postea, determinatè collatione virium, quæ collatio spectat ad causam superiorem.

Conceditur. Quod determinatio actionis, sit in potestate liberi arbitrii creati, tanquam secundi liberi, & secundi determinantis, sed quærere restat, qui consensus erit noster, tanquam secundi liberi, secundi determinantis, si prædeterminamur, ut hoc non nisi velimus. *Conceditur* quod remaneat homini dominium sui actus, licet non ita, sicut primo Agenti, sed quærere restat, cur istud ly non ita sicut primo Agenti, verificari aliter non possit, nisi quod Deus nos prædeterminet, cum hoc alius titulis verificari possit. Nam per nos, competit homini dominium sui Actus, sed non ita sicut Primo Agenti, quia dominium Primi Agenti, est à se, & independens; nostrum ab alio, quia creatum.

Rur.

Punctum Difficultatis 3.

Decurritur Epistola Hilarii.

EA methodo, quā suprà Epistolam Prose-
ri, nunc etiam decurro epistolam Hilarii,
ut appareat quā longē sententia nostra differat
à sententia Semi-Pelagianorum, & quā im-
merito torquantur contra nos auctoritates
Augustini. Ubi etiam advertetur, quòd ea quę
objiciebantur nomine Semi-Pelagianorum Au-
gustino, nobis quoque objici possint.

LITERA D. sub finem, *Credendi voluntas
donatā excludi putant* (Semi-Pelagiani) *omnem
predicandi vigorem, si nihil quòd per eum excite-
tur, in hominibus remansisse dicatur.* Per nos au-
tem etiam ipsa voluntas credendi, cum sit su-
pernaturalis, est voluntas donata, hinc nobis
objicerent Semi-Pelagiani, quòd excludamus
predicandi Vigorem. Item per nos, remanet
quidem id quòd excitetur liberum arbitrium,
sed nonnisi gratiā Dei, adjutum.

LITERA E. sub medium, *Quòd dicitur, cre-
de & salvaberis, unum horum exigi asserunt* (Se-
mi-Pelagiani) *aliud offerri, ut propter id quòd exi-
gitur, si redditum fuerit, id quòd offert deinceps tri-
buatur.* Per nos autem illud *Ly Crede* non exi-
gitur tanquam profectum ex viribus Naturę,
cum etiam ad illud crede, debeat per nos offer-
ri auxilium, nec tum primum offertur, ubi præ-
cesserit *Crede* Naturale.

LITERA F. sub initium. *Testimonia, ut est il-
lud: sicut unicuique, partitus est mensuram fidei &c.
ad id volunt valere, ut adjuvetur qui capere vel-
le, non etiam donec ut velit.* Per nos autem de-
bet adjuvari homo, ut incipiat velle, adeoque
ex dono Dei decet habere ut velit. Ibidem
post medium. *Unicuique, meritum proprię volun-
tatis adjungitur.* Per nos autem nullum meri-
tum adjungitur, nisi ex Gratia.

LITERA G. sub finem. *Nisi inquit, quis
credat, & in accipiendi voluntate permanet, non
accipit donum Dei.* Per nos autem ut quis cre-
dat, ut in accipiendi voluntate permaneat, de-
bet antè accipere donum Dei.

LITERA H. sub initium. *Non ergo, inqui-
unt Semi-Pelagiani, eligit Deus opera cujusquam in
pręscientia quę ipse donaturus est.* Per nos eligit
Deus opera in Pręscientia quę ipse donaturus
est, quia ex suę gratię dono profecta.

IBIDEM propè medium. *Dicit, inquit,
Apostolus, idem Deus, qui operatur omnia in omni-
bus, nusquam autem dictum est, Deus credit omnia
in omnibus, quòd enim credimus nostram est, quòd
autem operamur illius.* Per nos autem & quòd
credimus, & quòd operamur, illius est, quia ex
dono Dei profectum.

IBIDEM propè finem. *Neminem perseverare,
nisi perseverandi virtute perceptā, hæcenus acci-
piunt, ut quibus datur, inertes licet, præcedenti re-*

Rursus Jus indemne libertatis habetur ex libe-
ro decreto Dei, vires contemperatę libertati,
iridem ostendunt dependentiam nostri Domi-
nii in actum, à Deo, cum tamen Deus à nullo
dependeat. *Conceditur*, istud Dominium non
esse supremum, esse subordinatum Dei Domi-
nio, sed quærere restat, cur subordinari debeat,
nonnisi ratione prædeterminationis, & non ex
eo, quia Deus in liberum arbitrium hoc modo
agit, ut illi virtutem agendi, (nempe ipsum au-
xilium supernaturale) ministret, & ipso operan-
te, medio illo auxilio, & suo concursu, liberum
arbitrium agat, quę S. Thomę, & nostra posi-
tio, ostendit necessitatem concursus in actu pri-
mo spectati prævii, cum & nos salvemus effica-
ciam gratię, & asseramus, debere esse in actu
primo, sed negatur, quòd ratio illa auxilii præ-
vii, debeat esse prædeterminativa.

Conceditur, quòd secundum liberum, totam
suam libertatem participet dependenter à Deo,
sed quomodo salvari potest, quòd seipsam tunc
determinet, & si dependet à determinatione,
vi cujus, hoc nonnisi velit, quomodo salvatā
tunc ratione secundi agentis, salvetur adhuc
ratio secundi liberi, ostensumque est suprà,
quòd quando S. Thomas requisivit determina-
tionem voluntatis ab aliquo exteriori, non re-
quisivit determinationem vi cujus determine-
tur voluntas, ut consensus sit ab alio determi-
natè, sed determinatione completivi in agen-
do, determinatione dantis vires, determina-
tione offerentis concursum, determinatione
stante in cogitationibus, quę sunt in nobis, sine
nobis. Quę omnia ostendunt, non habere ex
se necessaria ad agendum voluntatem, cum
Deus omnia necessaria ex se habeat, eò quòd
illi competat necessitas essendi.

Conceditur, quòd sicut Feudatarius, non ex-
cludit Dominium v.g. Regis in suum Feudum,
ita etiam, quòd non excludat dominium quod
habet voluntas in suos actus, dominium Dei,
sed negatur, quòd dominium illud, debeat esse
prædeterminativum. Deinde ex eo ipso, quòd
Feudatarius habet nonnisi feudum, excludi-
tur, ne illi competat dominium Regis. Ergo
etiam si Deo competit Dominium ut hoc non-
nisi voluntas agat, non competet voluntati, nisi
ut ab alio determinatè agat, adeoque non ha-
bebit Dominium ullum sui actus, sicut nec Feu-
datario competit regalitas. Denique sicut si
non haberet Feudatarius, Jus absolutum dispo-
nendi fructuum, quos habet ex feudo, non sal-
varetur, quòd sit feudatarius. Ergo etiam si
non habet absolutum dominium homo, ex jure
sibi à Deo concessio suarum actionum, sed actio
illius, est ab alio determinatè, qui habet Domi-
nium actionis suę, quę actio est quasi fru-
ctus voluntatis.